

КОБО АБЕ НАТРАПНИЦИТЕ

Превод от японски: Георги Стоев, 1983

chitanka.info

I

Тъкмо бях заспал, когато отново ме разбуди шум от приближаващи се стъпки. Това бяха стъпките на няколко човека, които очевидно се стараеха да вървят внимателно, но въпреки това шумът, който създаваха, беше неприятен. С досада започнах да се въртя в леглото и накрая се завих с одеялото презглава.

Ехото от крачките бе придружено със странно шумолене, което наподобяваше влаченето по пода на опашка на някакво влечуго. Стъпките отекнаха по стълбите, после минаха покрай тоалетната и приближиха стаята ми.

„Ама че животни! — помислих си с раздражение. — Сигурно е пак онзи убиец — застрахователният агент. Повлякъл е със себе си крадци и мошеници.“ Но трополенето отмина към стая № 8 и аз мислено изругах: „Нима тази кривокрака проститутка е домъкнала петима клиенти наведнъж?“ Но крачките отминаха и вратата на осма стая. „Вероятно отиват в стая № 9 — съобразих аз. — Да не би крадците на коли да са пребили онзи шофьор?“

Но стъпките отминаха и № 9... Оставаше само стая № 10, т.е. моята, ако те не възнамеряваха да се натъкнат на стената в дъното на коридора. Като осъзнах това, тялото ми се напрегна като пружина и така рязко се надигнах, че главата ми едва не се откачи и не остана върху възглавницата. „Кои ли ще ме търси посред нощ и по каква ли работа? — трескаво си помислих аз. — Не помня да съм извършил нещо лошо.“

Фосфоресциращите стрелки на часовника до възглавницата показваха 3 часа и 20 минути. Оправих полите на халата си, придърпах към себе си панталоните и застинах в очакване. Стъпките спряха пред моята врата. Затаих дишането си и напрегнато се заслушах. За миг настъпи пълна тишина, като безмълвие над пропаст. В този напрегнат покой дори жуженето на насекомите се възприемаше като оглушаващ тайфун... Чувствувах как тъпанчетата ми ще се спукат от напрежение.

Чу се леко драскане, след това тихо, но отчетливо почукване, в което се чувствуваше властност и сила. Със същата сила в отговор затуптя и моето сърце. Чуха се приглушени гласове и след кратка пауза чуването се повтори по-силно. „Кой е?“ — въпросът ми остана някъде в стомаха. Гласът ми не излезе навън и под езика ми се събра лепкава слюнка. Чуването по вратата се засили и бе последвано от неясен шум. „Кой е?“ Този път се опитах да задам въпроса по-силно, но гласът ми сякаш не излизаше от устата ми, а от ушите.

— Господин К...?! — произнесе името ми вежливо и без грешка мъж ма средна възраст. — Извинявайте, че така късно ви безпокоим.

След него по-млад женски глас добави:

— Толкова е късно наистина, а ние...

Задушевният тон, с който бяха изречени тези думи, някак си ме върна към действителността. Моят необясним страх се разсея така бързо, както росата се изпарява от слънцето. И отново пристъпване и влачене на нозе по пода, което сякаш подсказваше смущение...

Като се надсмивах над себе си заради обхваналата ме преди малко тревога, обух панталоните си и запалих осветлението. Дразнех се, че не мога да намеря колана си. Придържайки панталоните си с ръце, вече без да се колебая, решително отворих вратата и се озовах лице срещу лице с пришълците.

Пред мен стоеше мъж в черен костюм с папийонка, а до него жена, облечена в свободна рокля — вероятно негова съпруга. Встрани от нея се опираше на бастун сбръчкана старица, чиито венци бяха оголени в зловеща усмивка. Тя, изглежда, бе надхвърлила стоте. Зад тях се тълпяха деца, но беше трудно да се разбере веднага колко са — от двадесетгодишно със здраво телосложение момче до десетгодишно момиченце, което държеше на ръце бебе... Те запълваха целия коридор. Виждаха се глави, склонени наляво или надясно, виновни усмивки.

— Ще си позволим да влезем — каза мъжът, като се обърна към своите.

Не успях да кажа нито дума в отговор и те вкупом нахлуха в моята стая. Бяха девет души. Стаята ми изведнъж се оказа тясна.

— М-да, тесничко е тук — каза мъжът.

— Тясно е — потвърди дамата.

— Сега ще разтребя — промълвих аз объркан и протегнах ръка към одеялото.

— Нищо, не се безпокой — заяви бабичката, като задържа ръката ми с бастуна си. — Много съм изморена и ще си полегна.

„Ама че нахалство!“ — възмутих се вътрешно и се обърнах към мъжа, който бе изцяло погълнат от стремежа да изучи съдържанието на чекмеджетата на масата. В раздразнението си го хванах за ръката:

— Какво правите?

Въпреки резкия ми въпрос, той отговори съвсем спокойно, сякаш това, което вършеше, бе в реда на нещата:

— Нищо особено, търся цигари.

— Но кои сте вие и защо сте дошли тук?

— Питаш защо сме дошли? — учудено повдигна вежди мъжът и изведнъж съвсем нахално продължи: — Когато хората се завръщат у дома си, нима може да им се задава въпросът, защо правят това? Ти задаваш странен въпрос.

— Но това е някакъв абсурд! Тази стая е моя! — Аз се разгневих не на шега. — Не изглежда да сте пияни, но не е ли всичко това някаква ужасна глупост: съвсем непознати хора нахлуват в дома ти посред нощ и на всичко отгоре ти заявяват, че са си вкъщи. Шегите също трябва да са с мярка.

Мъжът изпъчи гърди, издаде напред долната си устна и с присвити очи ме измери от главата до петите:

— Не мога да те разбера. Защо трябва посред нощ да спориш за съвсем очевидни неща?! Поставяш ме в затруднено положение. Ще трябва да ти се обяснява чия в същност е стаята. — След тези думи той се обърна към своите хора. — Приятели, тук се е появил някакъв тип, който претендира за нашето жилище. За да защитим своя дом, е необходимо да организираме събрание. Мисля, че всички единодушно ще ми възложите председателския пост?

— Възлагаме ти го! — извикаха децата в един глас.

Неволно свих страхливо рамене, да не би шумът да разбуди съседите ми.

— И така — произнесе господинът — аз пристъпвам към задълженията си като председател на събранието. Дневният ред се състои от един-единствен въпрос: наше ли е това жилище, или не? Какво е мнението ви?

— Разбира се, че е наше — каза, повдигайки раменете си, най-едрото момче, здравеняк над 80 килограма.

— Дори за глупаците е ясно, че е така — процеди през зъби вторият по размери младеж, чиято външност също не вдъхваше доверие.

— Безспорно! — заявиха в хор останалите с изключение на спящата вече бабичка и бебето.

— Ето че всичко се изясни — обърна се към мен мъжът.

Аз избухнах:

— Какво означава всичко това? Що за глупости вършите?!

— Глупости ли казваш? — възрази господинът. — Ти наричаш глупост основния принцип на демокрацията, че всички трябва да се подчиняват на решението на мнозинството? И сякаш готов да се изплюе, изсъска: — Фашист!

— Приказвайте, каквото си щете — не се предавах аз. — Все едно, тази стая е моя и вие нямате никакви права над нея, така че постарайте се да освободите помещението. Махайте се по-бързо. Не желая да имам работа с побъркани!

— Фашист — заплашително отсече мъжът. — Такива типчета потъпкват мнението на мнозинството, когато нещо не им изнася, и са склонни да прибегват към насилие. Този тук е способен да изгони сред нощ на улицата една възрастна жена и безпомощни деца. Трябва да вземем мерки в защита на свободата...

— И да въоръжим лагера на хуманизма — продължи големият му син.

— На насилието трябва да противодействуваме със силата на справедливостта.

След миг бях обграден: около мен застанаха бащата, големият син, по-малкият син.

— Аз имам пети дан по джудо — каза мъжът, — дори на времето преподавах в полицейска школа.

— А аз бях шампион в колежа по борба — заяви големият син.

— А пък аз бях най-добър по бокс — добави на свой ред другият син.

Големият и по-малкият син хванаха ръцете ми, а бащата ме удари силно с юмрук под лъжичката. Панталоните ми се смъкнаха и в този унизителен вид загубих съзнание.

II

Когато се събудих, беше вече утро. Превит на две, лежах натикан под масата. От натрапниците все още никой не се беше събудил. Върху разхвърляните из стаята одеяла и дрехи хъркаше цялата банда. От прозореца виждах как през листата на дърветата се прокрадват лъчите на утринното слънце, от улицата се чуваха подвикванията на продавача на тофу^[1], донасяха се шумовете на всекидневието, а до мен, пред очите ми бяха тези груби, безцеремонни натрапници. Всичко беше толкова реално, че изпитах страх.

Насред стаята спеше мъжът: покрит със сакото си, той хъркаше, подложил ръце под главата си вместо възглавница. Вляво от леглото ми спеше старицата: устата ѝ беше полуотворена и издадената ѝ напред долна челюст се поклащаше наляво-надясно като махало. До нея лежеше жената. Едната ѝ ръка и единият ѝ крак бяха върху матрака на старицата. Широката ѝ рокля изглеждаше на дневна светлина твърде необичайно. В такива дрехи се появяват на оперната сцена чуждестранните персонажи независимо от тяхната националност. Върху зелената намачкана рокля бяха защити оранжеви парчета плат, които наподобяваха люспите на лошо изчистена риба. Полите ѝ бяха вдигнати високо над коленете и при това неслучайно. От тази гледка се почувствувах зле.

Вдясно от мъжа хъркаха двамата големи синове, пъхнали глави в корема на баща си, долепили носовете си. Когато единият изхъркваше, кичур от косата на другия се изправяше. В нозете на мъжа се беше свило на кълбо миловидно момиче на около седемнадесет години. Косите ѝ бяха разпуснати и в обятията си бе прегърнала бебето. До главата на мъжа, близо до масата, под която ме бяха напъхали, спяха в твърде странни пози момченце и момиченце в началото на пубертетната възраст. Струваше ми се, че дори насън момчето се опитваше да избяга; от време на време ходилата му потръпваха като от електрически ток. Момчето непрекъснато мърдаше устни и в изражението му имаше нещо отблъскващо.

Едва сега напълно осъзнах, че не сънувам. Все още замаян, направих опит да се измъкна изпод масата, при което костите ми изпукаха като пречупен бамбук. От този звук дамата се стресна и ритна старицата в хълбока. Тя изръмжа недоволено, но за късмет не се събуди.

Като придържах с ръце постоянно смъкващите ми се панталони, безпомощно застанах в ъгъла на стаята. Внезапно ме осени една съвсем ясна мисъл: „Та нали стаята е моя. Как можах да се оставя на тези типове?! Сега ще ги разблъскам и ще ги изхвърля.“ Ала тутакси си спомних как те се държах с мен през нощта и се изплаших.

Всичко трябва да бъде решено по законен ред. Едва ли някой ще премълчи, ако забележи подобна несправедливост и нелепост. Мали съществуват общоприети норми?

Като се стараех да не вдигам шум, аз се приготвих да изляза навън. Взех си сакото и под него видях колана, който вчера не можах да открия. Прерових джобовете си. Изчезнало ми беше портмонето. Нямаше ги също запалката, лулата и кесията с тютюн. Трамвайната ми карта си беше на мястото, но сложените в нея купони за обед и снимката на С. (моята приятелка) бяха изчезнали.

В тях имаше само един счупен автоматичен молив и тефтерче. Бях потресен и въпреки това приех всичко като съвсем естествено. Реших да изляза навън, за да подишам свеж въздух и спокойно да обмисля какво да правя. Минах на пръсти покрай стената и през откренатата врата се измъкнах в коридора. Тъкмо въздъхнах облекчено, когато почувствувах нечия ръка върху рамото си. Беше миловидното девойче. Страхувайки се сякаш от някого, тя плътно се приближи към мен и като ме облъхна с млечния си дъх, каза:

— Разрешете ми да ви дам един съвет: сложете да заври вода за чай и пригответе закуска, докато всички още спят. Сутрин братята ми винаги са в лошо настроение. Ако с нещо не им угодите, сигурно пак ще направят събрание и ще стане още по-зле за вас.

Аз нищо не отговорих. Исках да обуя обувките си, но се отказах. Внимателно отворих външната врата и излязох навън с обувки в ръка. Момичето пошепна, след мен:

— Даваме ви назаем само обувките и дрехите. Така реши нашето събрание, когато заспахте. — И като придържаше вратата отвътре, тя продължи: — Не казвайте, моля ви, на никого, че съм разговаряла с

вас. Ако се разбере, ще си изпатя. Съчувствувам ви. — Усмивайки ми се само с очи, девойчето бързо се върна в стаята.

Когато излязох от дома си, реших първо да се посъветвам с някого. Положението, в което изпаднах, ме накара горчиво да се разкайвам за досегашния си начин на живот. Сега, както никога преди, съжалявах, че не съм установил по-близки отношения със съседите си. Кой сега ще ми помогне? А може и да ми се подиграват. Незабелязано се промъкнах до тоалетната и най-сетне се обух. Изпиках се, плиснах лицето си и се избърсах с долната част на ризата. Почувствувах се пободър. У мен се събуди смелостта и дори успях да взема решение: ще се опитам да поговоря с домоуправителя Кобо! И наистина това вече беше някакъв изход. Но защо точно, за него помислих в този момент, като за човек, от когото да поискам помощ. От този скъперник с маймунска физиономия, човека, от когото винаги съм искал да се скрия, за да не ме тормози заради наема, и в когото винаги виждах своя враг № 1.

Домоуправителят Кобо се беше облегал върху перваза на прозореца и пуфкаше с лулата си в такт със започналата по радиото утринна гимнастика. Присвитите му очи злобно гледаха към чешмата, около която се бяха скупчили домакините от къщата. Без дори да помръдне, той ме погледна изкосо и прикова в мен студения си поглед. След малко извади лулата от устата си и лилавите му устни, набраздени с малки бръчици, едва забележимо потрепнаха. Това означаваше, че Кобо сега ще изреве: „Наемът!“

Опитвайки се да го изпреваря, побързах да се приближа и като изобразих върху лицето си някакво подобие на усмивка, която въпреки доброто ми желание не се получи, поклоних се и казах:

— Господин Кобо, нужен ми е вашият съвет. — При тези думи устните му затрепериха още по-силно. Аз се обърках и на един дъх изговорих: — Вчера посред нощ някакви странни типове... — и като се стараех да не правя паузи, му разказах всичко от начало до край.

Той шумно изтърси лулата си и отново се втренчи в мен:

— Какво ми говорите? Почти нищо не разбирам.

— Какво не разбирате? Искях само да ви помоля, Кобо-сан, да потвърдите, че стая № 10 е моя.

— Все ми е едно на кого се води стаята. Аз я давам на онзи, който ми плаща за нея, а останалото не ме интересува.

— Както разбирам, този, който плаща, той получава правото да живее в стаята? Аз наемам № 10 и плащам за нея всеки месец. Никой няма право да нахлува при мен нощем, а още по-малко съвсем непознати хора.

— За какво говорите? Това не ми влиза в работата. Ще ви кажа откровено: когато давам стаите под наем, не ме интересуват хората, а парите. — Тук той отново впери поглед в мен: — А вашата стая, струва ми се, още не е платена? Ето, обяснете ми как ще си получите парите от вас?

Не си въобразявах, че разговорът ни ще бъде от леките, но не очаквах толкова безразличие... Съвсем се отчаях. Върнах се на двора и заставах върху каменните плочки, загубил представа за времето.

— Здравсти! — някой неочаквано ме тупна по рамото и след това почувствувах, че нечия ръка ме хваща за лакътя. — Имаш вид на човек, който крои нещо.

Беше вторият син от натрапилото се семейство. В устата му стърчеше новата ми четка за зъби, а устните му бяха измазани с паста.

Той тутакси забеляза кокетната вдовичка от № 3, която раздухваше с ветрило въглените в огнището.

— Здравейте, госпожо! — махна ѝ той с ръка, сякаш бяха познати от десетина години.

Вдовицата му хвърли многозначителен поглед и направи опит да се промъкне зад нас, ала той я задържа с думите: „Та вие сте цялата в брашно, позволете!“ — подскочи към нея и като я хвана за ръкава, започна да я глади по задните части, сякаш изтупваше дрехата ѝ. А на мен каза: — Ей ти, татко ще организира събрание. Побързай!

Преди вдовичката ме заглеждаше и не един път някъде в тъмните ъгли на коридора повдигаше сякаш случайно пола, за да изглади бръчките по чорапите си. Но аз не проявявах към нея никакъв интерес и ако трябва да бъда откровен, бих казал, че в действителност не го и изпитвах. Но сега, когато пред очите ми тя флиртуваше с този отвратителен тип, аз не ревнувах, но ми стана страшно тъжно от мисълта, че целият ми бъдещ живот може да бъде разрушен под натиска на враждебните сили.

Без да проговоря, реших да изляза на улицата, но той не искаше да ме пусне:

— Събранието започва всеки момент. Ако не дойдеш, ще стане по-лошо за теб. Хайде!

В знак на мълчалив протест излязох на улицата. Да се разговаря с него беше безсмислено. И тук внезапно ме осени мисълта, че трябва да отида в най-близкия полицейски участък, въпреки че, общо взето, никога не съм изпитвал симпатии към подобни учреждения. Но може би тъкмо заради това, че не се сещах към кого да се обърна, реших да ида там, където най-малко ми се искаше да попадна.

В участъка имаше двама полицаи — млад и стар, които със скучаещ вид се бяха облегли на столовете си и пушеха цигари. Още когато започнах да излагам същината на случая, младият демонстративно се извърна, разтвори бележника си, сякаш се беше сетил за нещо спешно, и започна нещо да си записва. Възрастният кимаше от време на време с глава, като че ли искаше да каже: „Слушам ви, слушам ви“, но изразът на лицето му беше разсеян.

— Да, ама че работа... — каза накрая той. — От подобни истории вече ни е дошло до гуша. Разбирате ли, сега сме много заети. Може би ще наминете друг път?

— Но влезте ми в положението. Работата не търпи отлагане, не разбирате ли? Взеха ми парите, стаята ми разхвърляха така, че...

— Но картата ти за транспорта е у теб, нали, така че можеш да отидеш на работа. Разбери, проблемът ти е такъв, че по-добре пие да не се намесваме. Ти казваш, че тези хора са ти съвсем непознати. Но ние не можем да се доверяваме само на показанията на едната страна. А те ще кажат, че добре те познават и дори вероятно ще настояват на това. Разполагаш ли с някакви доказателства, които да опровергават техните твърдения?

— Здравият смисъл.

— Глупости! Той тук не подхожда. Необходими са веществени доказателства. Разбираш, че не ни трябва да се намесваме в подобни истории. Мисля, че няма да можем да ти помогнем. Но ти не се разстройвай, всичко ще се оправи от само себе си.

Исках да възразя, но се намеси младият полицай:

— Внимавай ти да не попаднеш при нас! — ехидно продума той, хвърли цигарата и като се престори, че иска да вземе телефонната слушалка, ловко ме изтика навън.

Беше още рано, но не ми се връщаше въщи и тръгнах направо за работа.

III

В почивката поканих С. да обядваме заедно, но в същия момент си спомних, че нямам в себе си никакви пари. Като забеляза смущението ми, С. с лекота го разсея:

— Нищо, нали днес получаваме? — весело каза тя и игриво ме плесна през ръката, сякаш ме канеше да се забавлявам заедно с нея.

Обзе ме тъга. Неувереността ми във всичко онова, което доскоро смятах за мое, ме изпълни със скептицизъм.

— Ето новата ми снимка — каза С., като ми подаде новия си портрет, на който изглеждаше още по-привлекателна, отколкото на онази, дето вчера ми взеха натрапниците заедно с купоните за обед. Обещах ѝ, че винаги ще нося снимката със себе си.

„А дали да не ѝ разкажа всичко?“ — помислих си аз, но преодолях това изкушение и реших, че след като все още не съм в състояние сам да се оправя, няма защо да я тревожа напразно.

Чувствувах се самотен, като че ли блуждаех в пространството. Загубих всякаква представа за времето... В съзнанието ми всичко беше объркано. В работата си не бях в състояние нищо да свърша. Към края на работния ден бях толкова измъчен и озлобен, че лицето ми придоби черно-зелен цвят. Най-накрая реших да се боря с натрапниците.

Тръгнах си от работа, без да давам никакви обяснения, и пъхнах в ръцете на С. (тя както винаги ме чакаше, а сега беше и разтревожена от поведението ми) плика със заплатата си:

— Моля те, отнеси ги у вас. Утре е неделя, ще отидем на кино. Ще мина да те взема.

Бързо прекосих двора и бях стъпил вече на първото стъпало, когато женски глас ме накара да се спра:

— К-сан! Какви интересни гости имате! — вдовицата от № 3 ехидно се изкиска.

Искаше ми се да ѝ отговоря с някоя солена думичка за отношенията ѝ с втория син, ала се забавих и реших, че ще бъде по-добре да премълча.

В стаята цялото семейство беше седнало в кръг и вечеряше. Като изтри с длан устните си, мъжът широко се ухили:

— Появи се най-сетне! А защо сутринта не беше приготвил закуска? — Лицето му изведнъж стана страшно. — Тръгнал си, без дори да сложиш вода за чай! Измъчи ни. Ако и по-нататък продължаваш по този начин...

На това място жена му остави чашата си и с престорено учудване проговори:

— Ако продължава така и по-нататък...

Мъжът продължи:

— Лошо ти се пише. Ние тук трябва едва ли не да се разкъсваме на части: да купуваме съдове, да готвим. Караш ни в съвсем непознато място да се занимаваме с необичайна дейност. На какво прилича това?! Вземи си поука за в бъдеще. Добре, че днес си получил заплатата, а то, след като купихме някои съдове от изтънялото ти портмоне, нищо не остана. Занапред те съветвам да съгласуваш всичките си покупки предварително с нас, за да не изпадаш в глупаво положение.

Сякаш някакви магически палци се бяха докоснали до разгорещеното ми лице и аз напълно забравих всички думи, които бях подготвил по пътя за вкъщи.

— Ти какво си се разположила! Я ставай! — каза мъжът на по-голямата дъщеря, която седеше накрая.

Тя стана, обърна се към мен и ми се усмихна само с очи. Някак насила седнах на мястото ѝ. Не успях дори дъх да си поема, когато по-големият син ми рече:

— Може би ти като начало ще разчистиш съдовете и ще ни налееш чай?

Тук не издържах, скочих и в изстъпление закрепях:

— Стига сте дрънкали глупости! Не съм ви длъжен с нищо. Освен това имам пълното право да ви изхвърля оттук. Не възнамерявам повече да правя отстъпки. Махайте се!

— Да се махаме ли? Хич не си въобразявай! — нагло проговори вторият син, като огледа цялата компания. Всички дружно се изсмяха. Побиха ме тръпки, а в очите ми засмъдя.

— Този човек още не е свикнал със съвременния начин на живот. Жестоко е да му се присмиваме. — Ако с тези думи момичето не беше

успокоило останалите, аз сигурно щях да изпадна в истерия. Думите на момичето не ми позволиха да избухна.

— Наистина ти си права — каза мъжът. — Ще бъдем демократични. На него още не са му известни демократичните принципи. Досадно е, разбира се, но ще трябва да го свикваме с демократизма, като периодически организираме събрания. Нека сега например да изберем председател и да вземем решение: дължен ли е и той да раздига съдовете и да подварява чай, или не е дължен? Кой ще бъде председател?

— Стани ти, молим те! — в един глас завикаха децата.

— И така — каза мъжът, — натоварен съм със задълженията на председателя. Ще обсъдим въпроса: какви са задълженията на този тук? Онези, които смятат, че той е дължен, нека да гласуват.

При тези думи цялата банда се втрени в мен, сякаш искаха да кажат: вижте го този глупак, който се съмнява в съвсем очевидни неща. От дружно изхвърлените нагоре ръце въздухът сякаш затрептя. И това, което направо ме изуми, бе, че и бебето, което още не можеше да говори, изпъна пухкавата си ръчичка.

— Ето, че всичко се реши с абсолютно мнозинство.

— Тате, я дай да запаля! — обади се вторият син.

— Да запалиш ли? Знай, че баща ти не е собственик на лавка за цигари. Люля да не се обръщате към мен с подобни нелепи молби.

— Не се шегувай, тате! Последната цигара изпуших преди три часа. Вие не знаете ли, че мога да изпадна в ярост, ако съм без тютюн!

— Стига, Джиро! — каза по-големият. — Вместо да се караме, нека помислим какво да правим. Да молиш баща ни за цигари не е изход, а само временно решение на проблема. И ти, тате, не се ядосвай, не слагай всичко на сърце. Ще потърсим кардинално решение на финансовия проблем. Преди малко татко спомена, че за щастие днес К-сан е получил заплата. Нека изчислим нашия бюджет... К-сан, изваждай плика!

Сбъдваха се най-лошите ми предположения. Изведнъж ми стана горещо, сякаш през мен премина електрически ток.

— Не знам какво си въобразявате, но парите щяха да бъдат полезни и за мен. Ако бях получил нещо, нямаше да ви го дам.

— Ти пак се хващаш за своето! — прекъсна ме мъжът. — Порядъчният човек не трябва да лъже. Кого искаш да измамиш?

Въпреки че обяснението ти звучи правдоподобно, ти си ни ясен. Добре, време е да прибиращ съдовете, защото кръвта на Джиро вече започва да кипи от никотинен глад. Така че вади парите и мърдай поживо. А по-късно ще организираме важно събрание за разпределянето на бюджета. — Гласът му изведнъж стана по-суров. — Времето е пари. Ако ни бавиш, ще плащаш неустойка.

— Щом казах, че нямам, значи нямам — отсякох аз.

— Така ли?! Но ние имаме свое мнение по този въпрос.

Синовете многозначително се спогледаха и в един миг скокнаха и застанаха от двете ми страни.

— Ще трябва на практика да му докажем научно какво значи „има“ и какво означава „няма“ — каза по-големият.

— А ако той се опита да ни попречи, ще трябва да прибегнем до употребата на сила — добави средният.

Те ми извиха ръцете. Опитах се да се освободя, но те бяха много силни и съвсем не можех да се сравнявам с тях. Но тъй като у себе си нямах нищо, престанах да се съпротивявам и ги оставих да правят с мен каквото си искат.

С учудваща бързина и ловкост мъжът ме обискира от горе до долу. Измъкна трамвайната ми карта и я подаде на дъщеря си, която стоеше до него.

— Странно — произнесе той, като наклони леко глава. Погледна към единия син, след това към другия. А аз в душата си се радвах: „Е, намери ли нещо?“

В този момент дамата измъкна трамвайната ми карта от дъщерята и като видя върху нея снимката на С., занарежда с писклив глас:

— Каква мръсотия! Пак снимката на същата жена! Отвратително!

— Какво правите?! — извиках аз.

— Мамо, моля те, върни му я! — каза момичето.

— Почакай, майко, не я късай, тя ще ни потрѣбва. На гърба има подпис: „С“. Прилича на онази, чиято снимка ти скъса вчера. Ясно. Попаднахме на следа. Ще разберем къде е скрил заплатата си — проговори по-големият син, без да отпуска дясната ми ръка.

Тук се намеси мъжът:

— Да си призная, мислех, че имаш несподелена любов, но по всичко личи, че с това момиче си успял да се разбереш.

— Успял да се разбере... каква гнусота! — захленчи дамата.

— Престани — каза мъжът, — просто той е проявил съобразителност.

— Възложете тази работа на мен. Аз съм много добър за частен детектив.

С тези думи по-големият син отпусна ръката ми и се опита да вземе картата от майка си.

Но в този момент пред него изникна брат му.

— Почакай. Ние, разбира се, ти вярваме, но когато става дума за пари, не е ли по-добре да се откажем от соловите акции, за да избегнем взаимните подозрения? Ще дойда с тебе.

— Благодаря за предложението, Джиро, но да погледнем реално на нещата. Ще трябва да я търсим в съвсем непознат дом, а като начало трябва да открием този дом. В такива случаи по-добре е да се действа самостоятелно. Нали това е цяло изкуство?

Средният син се обърна към мен:

— Хей ти, а не е ли по-добре сам да ни разкажеш всичко?

По-големият иронично се усмихна:

— Може би си струва да изпробваме върху него хипнотичните заложиби на татко? Нали му се доверяваме напълно в тази област?

— Какъв е този тон, Таро? — студено попита мъжът.

— Нищо особено не казвам — отговори невъзмутимо по-големият, — просто работата не търпи отлагане, защото нямаме пукната пара. Освен това може да отиде само един от нас, тъй като картата важи само за един. Следователно излиза, че аз съм най-подходящ.

Той се обърна към брат си:

— Представи си, че успея да откроя този дом, а по-нататък? Момичето изглежда съвсем зелено. Най-добрият вариант е да й замотая акъла „тет-а-тет“.

— Тъкмо по моята част! — не се примиряваше вторият син. — Аз също ще дойда. За мен не е проблем да изменят контрольорите в трамвая. Защо ще трябва да ти отстъпвам момичето?

— Какви ги дрънкаш? За да я навиеш, трябва да си истински майстор и да действуваш внимателно. Ти постигна успех с вдовичката

от първия етаж, но сега случаят е друг. Бих искал да видя какво ще постигнеш, ако действуваш по същия начин с момичето.

В разговора раздражено се намеси мъжът:

— Чуйте вий, двамата! Хвалите се тук, а никой от вас няма опит в тези работи. Аз например...

— Какви мръсотии приказвате пак! — с хленчещ глас проговори жената, като поклати глава.

— Татко! — извика дъщерята.

По-малките деца се спогледаха и започнаха да хихикат. Като прикри беззъбата си уста с длан, старицата също се затресе в свистящ кикот.

— Е, стига! — заяви мъжът. — Щом е такава работата, нека Таро да иде сам. Нима му нямаме доверие? Ако успее с тази С., повече няма с пръст да я докоснем, нали, Джиро?

— Добре. Младите момиченца не ме интересуват — каза той.

— Каква мръсотия! — томително произнесе дамата.

— Е, аз тръгвам! — нагло ми се ухили по-големият.

Чувствувах, сякаш сърцето ми бе паднало и се бе разбило на прах подобно на старо дърво, разядено от червеи. Но като усетих изпитателния поглед на момичето, бързо извърнах глава и преглътнах сълзите си.

Вторият син изпрати големия до антрето с думите:

— Оправяй се там по-бързо! — след което се обърна и сякаш без да говори конкретно на някого, каза: — Аз също ще изляза за малко. Обещах на онази вдовица. Може и да я пратя по дяволите, но не би било зле да изпрося една цигара. Така че целта ми е продиктувана само от хигиенни съображения.

С ръце в джобовете, аз стоях, втренчил тъпо поглед в прозореца. Здравчаваше се. Над съседния покрив се издигна страховита луна, която приличаше на жълтък от яйце. Безцелно и съвсем несъзнателно тръгнах към антрето.

— Ти накъде? — от силния глас на мъжа трепнах и се обърнах. В същия миг нещо меко и влажно ме лепна по челото. По-малките брат и сестра се криеха зад гърба на старицата и ми правеха физиономии. Това беше дъвка. Без да бърза, мъжът се приближи към мен и каза:

— Не се шляй безцелно, ами се заеми с работа. Мислиш си, че щом синовете ми си отидоха, можеш да си развяваш байрака?

Доколкото си спомням, вече споменах, че имам вече пети дан по джудо и че съм бил инструктор в полицейско училище. Изпълнявай бързо, за да не си усложняваме живота взаимно.

Дъщерята, която наблюдаваше всичко от страни, се застъпи за мен:

— Татко! Той няма опит в домакинската работа. И затова няма никаква вина: виновно е обществото, което го е възпитало така. Той все още е под влияние на феодалните представи, че миенето на съдове е женска работа. В началото ще поема над него шефство.

Мъжът злъчно възрази:

— Какво, глупачке, защитаваш ли го?

— Нищо подобно. Но той може да изпочупи съдовете.

Като кукла на пружини аз вдигнах кошничката със съдовете и се затътрих след момичето. Сподирен от любопитните погледи на съседите между сивите стени, тръгнах към чешмата.

Ако оставим емоциите, работата се оказва съвсем проста. Момичето ми рече:

— Никога не вярвах, че сте толкова сръчен!

Подхвърли още няколко окуражителни думи, но аз запазих горбно мълчание. Не ми се вярваше, че още живея на този свят.

На връщане минахме покрай стая № 3. Оттам се носеха трепетни възклицания и стонове.

— Братчето ви! — заядливо казах аз. Но този път момичето премълча.

Стаята беше цялата в прах. Двете по-малки деца се бореха. Дамата спеше като мъртва, облежната на стената, а изпод вдигнатата ѝ пола стърчаха чудовищните ѝ крака. Старицата се беше облежала на прозореца и се любуваше на луната със загадъчна усмивка. На коленете ѝ реवेशе бебето, сякаш го печеха живо. Мъжът седеше на масата, погълнат в четене.

— Свърши ли? — попита той, като изплю загасналата си цигара.
— А сега пригответи чай.

— Няма чай — отвърнах рязко.

— Никой не те пита има или няма. Казва ти се: пригответи.

— Но щом няма, какво мога да направя?

— Измисли нещо. И в евангелието е казано: прави добро неуморно. И ако не пестиш усилията си, ще събираш плодовете. За

общото благо не си жали труда. Христос е учил: щастието не се състои в това, да получаваш, а в това, да даваш. Така че иди при съседите и намери това щастие.

Мълчаливо се запътих към вратата, но мъжът вероятно премисли и ме спря:

— Я почакай! Ти сякаш си недоволен от нещо. Не се опитвай да го скриеш. Май си намислил да бягаш. Имай пред вид, че нищо няма да излезе от тази работа. Разпали огъня! А ти, Кикуко, заеми от някого чай. Ако не успееш, ще продадем 4–5 книги от тези тук.

IV

Наближаваше вече полунощ, когато по-големият син се завърна с несигурна крачка. Беше пиян като свиня. Цялото семейство веднага се размърда. Вторият брат гледаше по-големия с такава злоба, че изглеждаше всеки момент бе готов да се нахвърли върху него. А другият, като хълцаше силно, пулеше очи и мърмореше.

— Жабок под с-стряхата, птичка в н-небесата... Какво сте ме загледали? Завиждате ли? Всичко е наред.

Мъжът пристъпи към него:

— Къде са парите? Питам те, къде дяна парите?

— Парите ли? Май че ги пропих.

— Пропил ги! Погледнете го този, пропил ги! Ти сега ще видиш!

— А какво толкова? Хапнах, пийнах. Оставете ме на мира!

Кавгата се разпали. Намеси се и вторият син. Не ми стана ясно кой от желаещите отмъщение пръв пусна в ход ръцете си, но скоро в стаята настана истинска битка.

Съседите отдолу зачукаха по таваните си с дръжките на метли, други думкаха по стените с юмруци. Цялата къща се събуди и забръмча като разтревожен кошер. Накрая воюващите сили се изтощиха и отпуснаха ръце. Тук по-големият със смях извади бял плик.

— Какво е това?! — изблеци очи мъжът и като сграбчи плика, започна трескаво да брои банкнотите от по хиляда йени. Наброи осем и ги сравни с цифрата върху плика: — Ама че шеги! Да беше казал веднага: така и така, и всичко щеше да мине без загуби на калории.

По-големият продължаваше да се смее:

— Нищо, затова пък добре се загряхме. Такава кавга облекчава душата. А вашите глави не ги бива за нищо. Да не мислите, че ще пия със собствените си пари? Черпи ме онова момиче. Голяма сладурана е тази С. — Той ме погледна изкосо. — Аз дори се влюбих. Договорихме се утре да идем заедно на кино.

— Каква мръсотия, каква гнусота! — с плачещ глас проговори дамата. — Повече никой не се съобразява с мен.

Като изпи останалия студен чай, по-големият син се търколи да спи. С чувството на облекчение семейството се върна на предишните си позиции. Ту от единия, ту от другия ъгъл се чуваха въздишки.

Мъжът здраво стискаше в ръка плика с моята заплата, но все още не можеше да се успокои. Аз бях изнервен до крайност. Внезапно ме обхвана ярост, скокнах и се нахвърлих с юмруци върху него. Едва ли си струва да описвам какво се случи след това. Отново събрание и резолюция: парите станаха техни. В заключение на всичко — отвратителна синина под дясното ми око, причинена от юмрука на втория син.

— По-лесно можем да научим едно куче да говори, отколкото да вразумим този тип — заяви мъжът. — Ти все пак се постарай по-бързо да свикнеш с начина на живот на съвременните културни хора.

... Момичето тихичко хълцаше.

— Защо плачеш? — погледна я учудено бащата. — Каква е тази меланхолия? — Той повдигна кичура коса, паднал върху челото ѝ. Лицето ѝ бе бледо и печално.

— Не мисли и не се съмнявай! — мрачно проговори мъжът и огледа спящото семейство. — Спи — след което се обърна към мен: — Аз се ръководя от принципите на демокрацията... върху теб. Ще си позволя само един намек, който се надявам, че ще разбереш. Тази стая е малка. За десетина души дори само за една нощ тук не стига нито място, нито кислород. Между другото видях, че на тавана има килер, в който никой не живее. Как трябва да постъпи в този случай един скромнен и отзивчив човек, когато всичко това му стане известно?

Цялата нощ воювах с мишките из килера, покрит с мрежа от паяжини. Без да мигна, разбит от страха, униженията и безсънието, аз умувах. Заклех се да отмъстя и съставих план за действие през следващия ден. Първо, ще ида при С., още преди да се е срещнала с по-големия син (тя е в опасност, ще ѝ обясня положението, тя ще стане мой съюзник и ние заедно ще започнем борбата); второ, трябва да намеря някой добросъвестен адвокат; трето, да разлепя позиви с обръщение към съседите срещу повишаването на наемите (неотдавна морякът от № 2 окачи позив, който намери поддръжка у съседите).

Мина първият трамвай. Време е да тръгвам, реших аз, но в този момент някой отиде в тоалетната. В този кратък промеждутък ме налегна умората и заспах дълбоко.

V

Разбуди ме чукане по капандурата, през която се влизаше в килера. На тавана се процеждаше светлина и аз разбрах, че вече е разсъмнало.

— По-бързо, по-бързо! — ме подтикваше нечий глас.

Изтрих потеклата слюнка, отворих капандурата и видях голямата дъщеря — Кикико.

— Идвам при вас — каза тя и седна до мен. — Сигурно сте огладнели? — и тя ми протегна парче хляб, намазан с масло.

— Колко е часът сега?

— Вече е обед.

— Ах, по дяволите! — Аз рязко се изправих.

Тя заговори със сконфузена усмивка.

— Ако смятате да ходите при С., вече сте закъснели.

— Какво искате да кажете?!

— Такива са човешките отношения. Грехът е предшествувал всичко.

— Крадци!

— Жал ми е за вас.

— Ненормални животни!

— Кои? Тези хора ли? Просто те си имат свои особености, но едва ли могат да бъдат наречени ненормални. Освен мама. Тя наистина е ненормална. Постоянно повтаря: гнусота... мръсотия... Сигурно е забравила всички останали думи и винаги повтаря това, което казва татко.

Аз учудено погледнах момичето.

— Ти да не би да си на моя страна?

— Да, аз те обичам.

Тук реших да променя първа точка от предварително набелязания план, да взема Кикико за съюзник, за да подкопая отвътре вражеския лагер.

— Ще ми помогнеш ли?

— Разбира се, затова и дойдох при теб.

— Длъжен съм да намеря изход от това положение. Ти съгласна ли си с мен?

— Да, трябва бързо да се измъкнем оттук, и то по-бързо.

— Да се измъкнем... Ти си права. Трябва да се измъкнем. Нека помислим също как да изгоним тази компания.

— Да ги гоним ли? Ще избягаме двамата с теб.

— Точно това не трябва да правим. Ще прилича на отстъпление. Те трябва да бъдат изгонени, нали стаята е моя и това е ясно като бял ден. А и къде да бягаме? Жилищната криза върлува навсякъде.

— Аз имам пред вид друго. Бягство в друг смисъл — това е проблем на духа. Да избягаме по пътя на любовта, която ще ни даде сили да понесем всичко.

— Така ли! Значи ти имаш намерение да се примириш с действителността?

— Не, но нищо не може да се измени.

— Ето какво било! — Станах и избърсах полепналата по лицето ми паяжина. — Излиза, че все пак ти си ми враг. Може и специално да са те пратили, а пък аз ти повярвах!

— Знаех, че така ще кажеш. — Кикуко също стана. Лъхна ме ароматът на косите ѝ. — Колко пъти се влюбвах в такива като теб, но нито веднъж не срещнах взаимност.

Гласът на Кикуко звучеше меланхолично. Чувствувах се, че говори искрено. Това ме трогна, но да повярвам напълно на чувството ѝ, не можех. „Колко пъти“..., неволно повторих аз и изведнъж до съзнанието ми достигна смисълът на тези думи. Обхвана ме ужас и реших да уточня.

— Значи мнозина като мен са попадали в лапите на вашето семейство?

Момичето кимна и сведе очи.

— А какво ставаше с тях след това?

Тя протегна към мен белите си ръце, гъвкави като риби, плаващи в сянката на подводни скали, и печалният ѝ глас прозвуча още по-нежно:

— Изморени, те всички се отдадоха на вечен покой.

— С други думи, те са измрели?

Вълшебството на тавана изведнъж спусна пелена над очите ми.
Аз притиснах момичето и го целунах. Нечии сълзи потекоха между
лицата ни.

VI

Същата вечер натрапниците ме накараха да закова с гвоздей капандурата на покрива и да пробия дупка между стаята и килера. Сега на тавана можеше да се мине само през моята стая. По този начин се оказах под постоянен контрол.

Занизаха се дни на позор и унижения. Аз се превърнах в роб. На работа и обратно ме съпровождаха по-малките деца, негодьяи, каквито светът не беше виждал. По пътя те се редуваха и изчезваха някъде, след което се връщаха с дъвки или бонбони, с часовници или огърлици. Понякога мъкнеха съвсем ненужни неща: отвертки, противозачатъчни таблетки. Понякога се случваше да ме черпят със своите остатъци. Тъй като бях непрекъснато гладен, вземах всичко, каквото ми даваха, и го изяждах.

Когато ме срещаше в службата, С. дори не ме поздравяваше. Тя умело се изплъзваше от всичките ми опити да се обясним. След около две седмици напусна работа. А аз продължавах да я обичам...

Вкъщи никога не ме оставяха без надзор. Струваше ми се, че ненормалната дама въобще не излизаше от стаята. В началото тя дори кокетничеше с мен (изглежда, й беше безразлично с кого ще го прави, защото понякога се задяваше и с някакъв невидим). Като разбра, че нямам намерение да проявя отзивчивост, тя започна да се отнася към мен с открита неприязън.

Момичето продължаваше да се отнася с благоразположение към мен, но отношенията ни не претърпяха развитие, тъй като практически нямахме възможност да оставаме сами. След една-единствена тайна среща разбрах, че благоразположението й към мен има определени граници. Другите членове на тази банда оставям на въображението ви.

Защо не избягах? Бягство не в духовния смисъл, както предлагаше Кикучо, а в действителност? Не се боях да се боря с тях и у мен още не беше разрушена надеждата. Чаках удобен случай.

Най-после такъв случай се появи. На връщане от работа забелязах на уличния ъгъл неотдавна издигнатата шатра на цирка.

Знаех, че моите пазачи, по-малките брат и сестра, горят от желание да влязат там. След като умело раздразних любопитството им и им обещах да ги чакам наблизко, аз ги изпратих в цирка. Докато траеше представлението, около час и половина, реших да посетя една адвокатска кантора, която предварително бях набелязал.

Семейството на адвоката ми се стори многобройно. Из къщата бродеха много хора — деца и възрастни. Ту се появяваха, ту изчезваха. Най-накрая излезе дребен и измъчен човечец с жалка външност — това бе адвокатът. Забелязах, че по косите му беше полепнала паяжина и той смутено почесваше главата си. Целият му вид будеше страшно потискащо настроение дори у мен.

Помъчих се да изложа същината на моя проблем, но когато разбра за какво става дума, адвокатът бързо притисна пръст към устните си и прошепна: „По-тихо, по-тихо!“

Докато аз говорех, той неспокойно се оглеждаше наоколо. Накрая съвсем позеленя и ме попита:

— Това ли е всичко? — гласът му беше станал дрезгав. След това стана и ме хвана за ръката с явното намерение да ме изпрати.

— Съчувствувам ви, но с нищо не мога да ви помогна. — А шепнешком продължи: — Сега самият аз съм в плен на такива натрапници. Представете си само — тринадесет души! Поне да бях ерген като вас, а то за семеен човек е истинска трагедия! Жена ми взе децата и замина, по-точно те я принудиха. Всичките ми помощници ме напуснаха и сега сам съм и секретар, и иконом. За един месец отслабнах с тридесет килограма. Още един такъв месец и въобще няма да ме има.

На раздяла стиснах ръката на събрата си по нещастие:

— Нека бъдем приятели!

Той тъжно поклати глава:

— Не, по-добре не идвайте тук, моля ви!

VII

Предприех последен опит. Беше изключително трудно, защото вкъщи най-внимателно ме обискираха. И все пак успях: върху отделни листчета, събрани отгук-оттам, написах позив. Бяха около тридесет такива листчета със следното съдържание:

„Господа жители на този дом! Граждани с разум и съвест! Към вас се обръща един от вашите събратя, подложен на жестоко насилие. Неизвестно семейство извърши внезапно и незаконно нападение върху моето жилище и ми го отне. Загубих елементарната си свобода, заплашва ме гладна смърт. Освен това съм принуден да ги издържам с труда си. Те прикриват своите безобразия с красиви фрази и като се позовават на семейното мнозинство, вършат произвол.

Господа! Ако търпим подобно беззаконие, то ще разруши цялото общество. Това не е само мой личен проблем. Утре същата участ може да сполети и вас. Първо се обръщам към онези, които протестираха срещу повишаването на наемите. Нека отново се обединим, за да защитим по-съществени свободи! Моето, а и вашето спасение е в нашето единство. Долу мнимото мнозинство, да живее истинското мнозинство!“

Но как да разлепя листчетата? Наближаваше поредното изплащане на заплатите. Ако сега не взема решителни мерки, следващия месец ще бъда обречен на жалко съществуване. Един ден се престорих, че на всяка цена трябва да ида в тоалетната и там трескаво започнах да разлепвам листчетата.

Бях залепил само три, когато чух зад гърба си презрително сумтене. Обърнах се и видях мъжа и по-големия син.

— Работиш, а? — спогледаха се те и по лицата им преминаха леки усмивки. Те не направиха опит да смъкнат налепените позиви, пито ми попречиха да разлепя останалите и това беше най-неприятното. Напълно объркан, залепих още десетина, но загубих самообладание и се отказах.

— Мислех, че се е примирил най-сетне, а пък виж го ти! — каза синът.

— Я ела тук! — мъжът ме издърпа за ръкава.

— Да ги свалим ли? — попита синът.

— Не си струва, нека останат така като нагледен урок за по-нататък.

Грубо ми извиха ръцете и ме отведоха в стаята. След като тържествено показа пред цялото семейство останалите листчета, мъжът със скръбен глас разказа за случилото се. Вторият син, който се готвеше да излиза някъде, престана да се занимава с външния си вид и като изпъчи гърди, злобно ме изглежда. След това изразът на лицето му внезапно се промени и той нагло се разсмя. Кикико ме гледаше с тъжен поглед. В очите ѝ се четеше укор. Останалите бяха безучастни.

Мъжът говореше бавно и правеше паузи:

— Той, разбира се, е длъжен да отговаря за този позив. Първо, задето използва стените и ги замърсява, трябва да плати глоба: сто йени за листче. Залепил си десет листчета — това прави хиляда йени. По-нататък, получил ли си ти разрешение от домоуправителя да разлепваш позиви? Мисля, че не. За това също глоба — петстотин йени. Ние, разбира се, ще подкрепим управителя, а той на свой ред ще подкрепи нас. В този дом половината наематели са задължени за квартирите си. И ти си въобразяваш, че те ще се противопоставят на домоуправителя? Остава другата половина, а на практика това са жените им. С тях ние сме нещо повече от приятели. Така че...

— Каква мръсотия! Каква мръсотия! — застана изведнъж дамата и прекрати разсъжденията на мъжа си. Момичето стоеше бледо с обезкуражен вид. Старицата с израз на утешителница гладеше дамата по гърба. Мълчаливо отидох да свалям налепените с такъв труд листчета.

ЕПИЛОГ

През една ветровита нощ от процепите на покрива в дома, в който живееше К., се посипаха позиви. Десетки, стотици, хиляди позиви се подхванаха от вятъра и се разнесоха по улиците. Никой не знаеше откъде идват тези листчета, но ги четяха десетки, стотици, хиляди хора.

Натрапниците възбудиха по този повод странно съдебно дело, като заявиха, че листчетата разнасят опасна заразна болест. Санитарната епидемиологична станция в града направи разследване и установи, че действително върху листчетата имало определен вид бактерии. Добросъвестни юристи заявиха, че такива бактерии могат да бъдат открити върху всички предмети, които не са дезинфекцирани. Ала на това изявление не беше обърнато внимание и властите приеха закон, забраняващ разпространението на листчетата.

Но няколко дни преди законът да влезе в сила, потокът на листчетата от тавана внезапно секна. Измъчен от заплахи и обезсилен от глад, К. най-после „се отдаде на вечен покой“. Той се обеси на ниския си таван, като подгъна краката си.

---

[1] Тофу — извара от соя. Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.